

बाढीपिडित राहत कार्यक्रम
हंग कङ्ग सरकारको विशेष प्रशासनिक क्षेत्रको
प्रकोप राहत कोष द्वारा अनुदानित

अस्थायी आवास निर्माण निर्देशिका

ह्याविट्याट फर ह्युमानिटि नेपाल

“सबैका लागि उपयुक्त आवास”

ह्याविट्याट फर ह्युमानिटि नेपाल अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्था हो । यस संस्थाले आवश्यकता अनुसार सरल, स्वच्छ र किफायती आवास बनाउन सहयोग गर्दछ ।

उद्देश्य : एउटा यस्तो संसार जहाँ सबैका लागि उपयुक्त आवास ।

मुख्य कार्यक्रम :

- आवासमा केन्द्रित
- गच्छे अनुसारको सुरक्षित आवासको लागि वकालत
- दिगो र परिवर्तित विकासलाई टेवा

ह्याविट्याट नेपाल विपद प्रभावित र अप्रभावित दुवै स्थानमा देशव्यापी रूपमा आवास निर्माणको लागि सहयोग गर्न प्रतिवद्ध छ ।

कुनै पनि सुझाव र प्रतिक्रियाको लागि कृपया हाम्रो निशुल्क टेलिफोन नं ९६६००९३३३३२ मा फोन गर्न वा feedback@habitatnepal.org मा ईमेल गर्न सक्नुहुन्छ ।

निर्माण निर्देशिका सम्बन्धमा

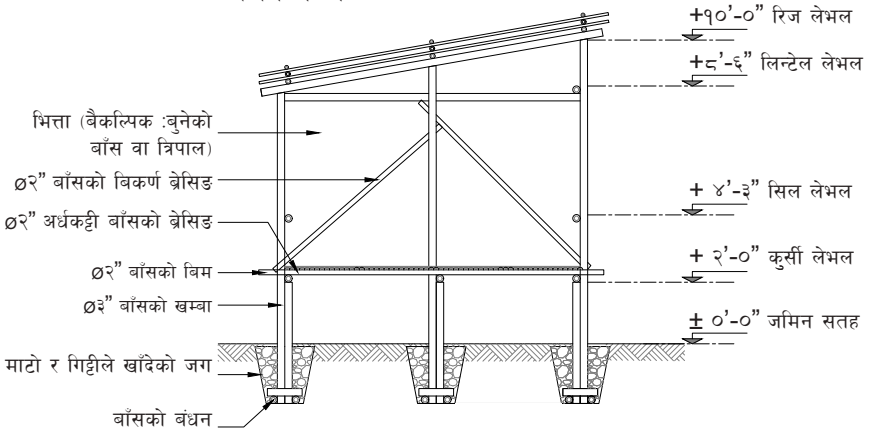
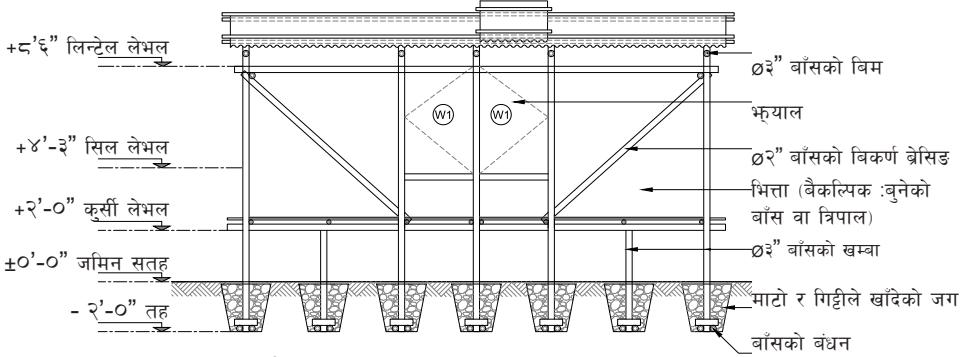
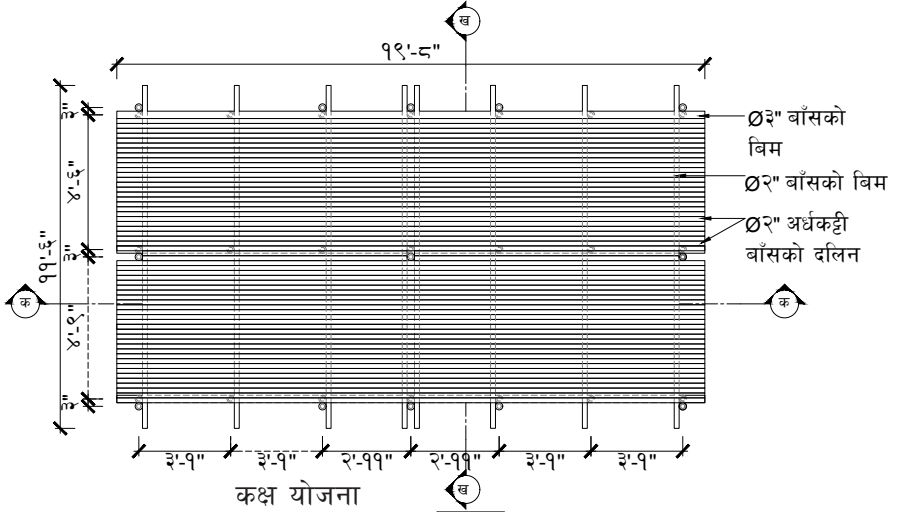
ह्याविट्याट नेपालद्वारा तयार पारिएको यस निर्देशिकाले अस्थाई आवास निर्माण गर्ने प्रविधि र तरिकाको जानकारी गराउँदछ । तर बाँसको स्थाई आवास निर्माण गर्न इच्छुक व्यक्तिहरूले भने तालिम प्राप्त मिस्त्री तथा दक्ष प्राविधिकसंग सर-सल्लाह लिएर मात्र आवास निर्माण गर्नु पर्दछ ।

यसै सन्दर्भमा, यो निर्देशिकाले बाँसको आवास निर्माण तालिमको मनसाय नराखेको व्यहोरा पनि जानकारी गराईन्छ ।

जग्गाको भौगोलिक अवस्था, बनोट, वातावरण र घर धनीको इच्छा अनुसार यो निर्माण निर्देशिकामा आवास निर्माण प्रकृयाको दुई वटा विकल्प देखाईएको छ ।

- पहिलो विकल्प : मचान सहित (भुईंलाई खम्बाले उठाएको)
- दोस्रो विकल्प : मचान नभएको (भुईंलाई माटो भरेर उठाएको)

● पहिलो बिकल्प : मचान सहित

परिमाण विजक

आवास निर्माणको लागि आवश्यक जनशक्ति र सामग्रीहरूको नामावली निम्नानुसार रहेको छ :

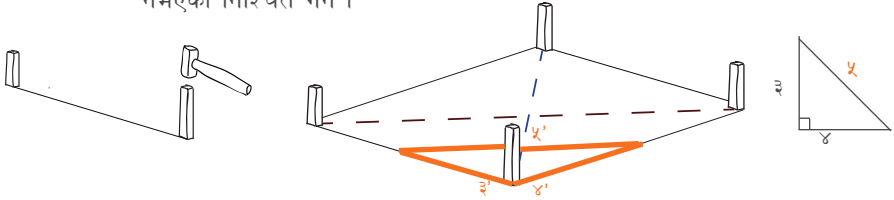
क्र.सं	विवरण	परिमाण	ईकाइ	कैफियत
	सामग्रीहरू			
१	जस्तापाता	९	थान	२६ गज जस्तापाता, लम्बाई : १२', चौडाई : ३२"
२	बाँसको खम्बा	७०	थान	व्यास: ३",२",१.५", लम्बाई: २१', प्रकार -उपचार नगरेको
३	बाँध्ने डोरी	५	के.जी.	लम्बाई = १०'
४	प्लास्टिक सिट	१.५	के.जी.	०.३२ मि.मि.
५	त्रिपाल	५६६	वर्ग फिट	भित्ता निर्माण र खण्ड निर्माण
	औजारहरू			
६	घन	१	थान	
७	करौती	२	थान	
८	नाप्ने फित्ता	१	थान	
९	चिन्ह लगाउने कलम	२	थान	
१०	बेल्टा	२	थान	
११	कोदालो	२	थान	
१२	धुर्मुस	१	थान	
१३	धागो	५	रोल	
१४	खुकुरी	१	थान	
१५	चून	१	बोरा	
	जनशक्ति			
१६	दक्ष जनशक्ति	२	जना	
१७	अर्धदक्ष जनशक्ति/स्वसेवक	६	जना	

निर्माण स्थल चयन गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू :

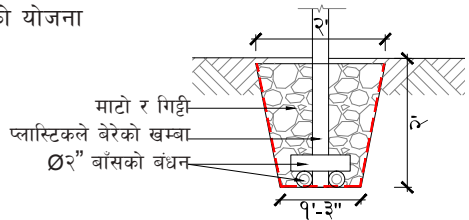
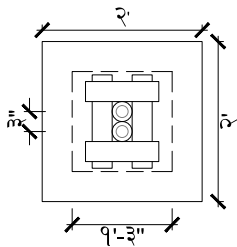
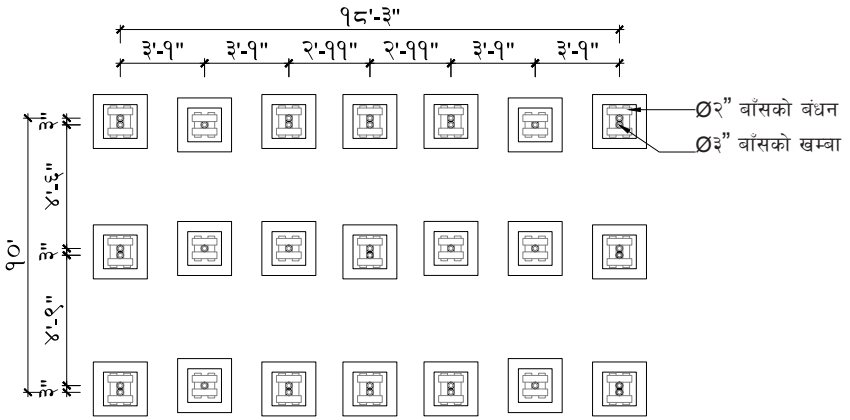
- आवास सजिलै पहुँच हुने स्थानमा हुनुपर्दछ ।
- सुरक्षित स्थान चयन गर्नुपर्दछ ।
- समथर र स्थिर भूमी हुनुपर्दछ ।
- स्थान सफा गर्दा कुनै पनि रुख वा बोट विरुवाहरू प्रभावित हुनुहुदैन ।

चरणहरू :

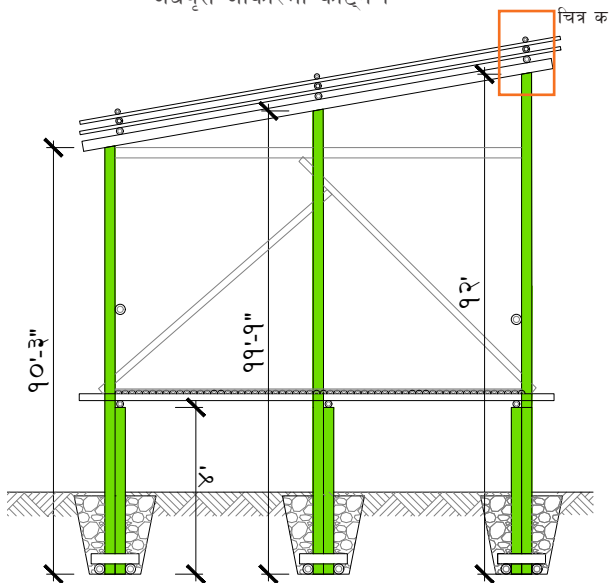
प्रथम चरण : भवन योजनाको क्षेत्रफल/आयतन अनुसार जगको लागि चिनो कोरी जमिनमा किला गाड्ने । तल चित्रमा देखाए वमोजिम ३-४-५ पद्दतीको प्रयोग गरी किला समकोण भए नभएको निश्चित गर्ने ।

दोस्रो चरण : २' X २' का २१ वटा खाडलहरू जगको ढाँचा अनुसार जमिनमा खन्ने ।

तेस्रो चरण : आवश्यक लम्बाईमा भुईँ र छानाको खम्बालाई करौती द्वारा काट्ने, खम्बाहरुलाई कसिलो गरी बाँध्ने र प्लास्टिकले बेर्ने । खम्बाको माथिल्लो भागलाई तल चित्रमा देखाए जसरी अर्धवृत्त आकारमा काट्ने ।

चित्र क: खम्बाको माथिल्लो भागमा अर्धवृत्त कटाई

भुईँको खम्बा र छानाको खम्बाको जोडाई

* जग्गाको भौगोलिक अवस्था, वनोट र वातावरण अनुसार, प्राविधिकको सल्लाह लिएर भुईँको खम्बालाई ४' वा ३' को वनाउन सकिन्छ ।

चौथो चरण : बाँसको खम्बालाई २" व्यास भएको बाँसको बंधनमा बाँध्ने, त्यसलाई खाडलमा स्थापित गरेर काठको टुक्राटाकि, माटो गिट्टी र अरु काम नलान्ने टुक्राटाकिको मिश्रण हाली खाडल पुर्ने ।

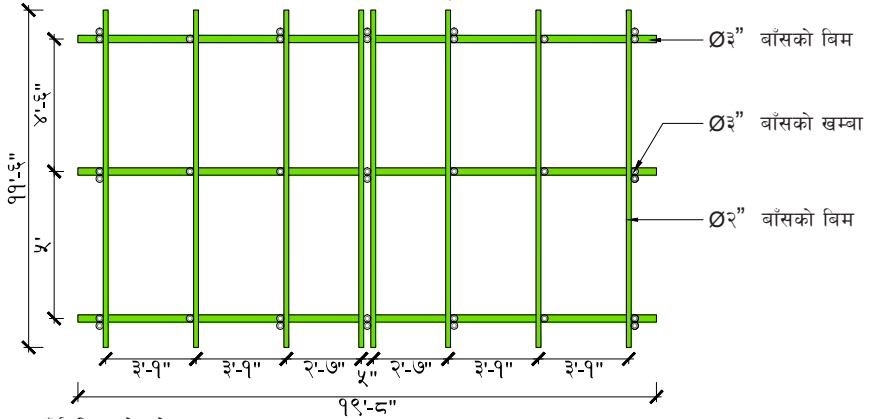
क्र.सं.	व्यास	लम्बाई	परिमाण
१	३"	१०'-३"	५
२	३"	११'-१"	३
३	३"	१२'-०"	५
४	३"	४'-०"	२१

बाँसको खम्बा

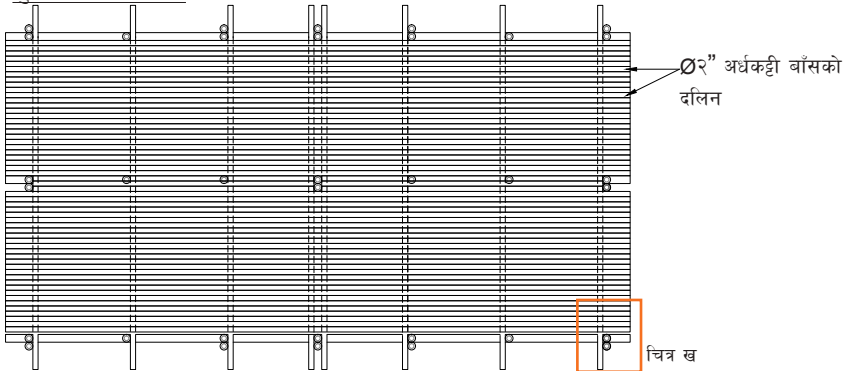
बाँसको बंधन

क्र.सं.	व्यास	लम्बाई	परिमाण
१	२"	११"	८४

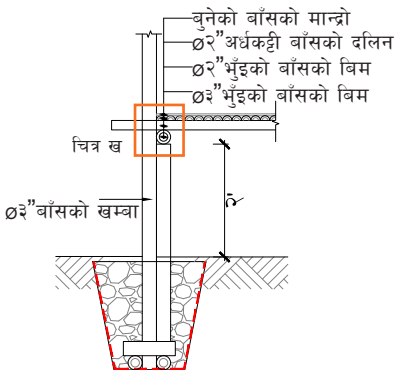
पाँचौं चरण : ३" व्यास भएको भुँईको विमहरूलाई भुँई खम्बा माथि बिछ्याई डोरीले कसिलो गरी बाँध्ने । अर्को २" व्यास भएको विमहरूलाई तिनीहरूसंग ठाडो/लम्ब हुने गरी राख्ने र २" व्यास भएको अर्धकट्टी बाँसको दलिनलाई विम माथी बिछ्याउने ।

भुँई विमको योजना

भुँई दलिनको योजना

चित्र ख: विम, खम्बा र दलिनको जोडाई

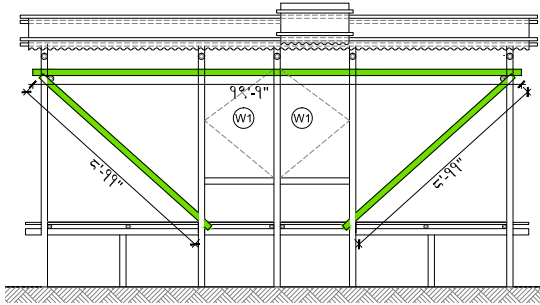
क्र.सं.	किसिम	व्यास	लम्बाई	परिमाण
१	विम	३"	९९'-५"	३
२	विम	२"	९९'-६"	५
३	दलिन	२" (अर्धकट्टी बाँस)	९९'-५"	४९

भुँई खम्बा, विम र दलिनको विवरण

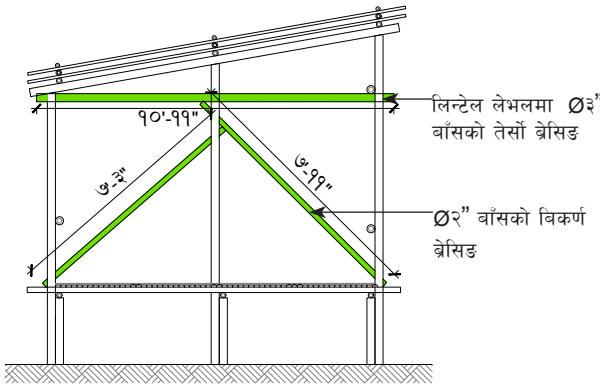
* प्राविधिकको सल्लाह अनुसार भुँईको विमलाई जमिन सतह भन्दा १' वा २' माथि उठाउन सकिन्छ ।

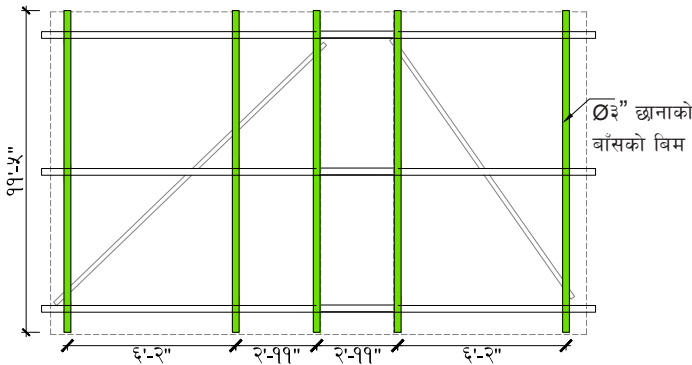
छैठौं चरण : आवश्यक लम्बाईका बाँसका विकर्ण ब्रेसिङलाई छानाको खम्बामा बाँध्ने । साथै तेर्सो ब्रेसिङलाई लिन्टेल लेभलमा खम्बामा बाँध्ने ।

क्र.सं	किसिम	व्यास	लम्बाई	परिमाण
१	विकर्ण ब्रेसिङ	२"	८'-११"	४
२	विकर्ण ब्रेसिङ	२"	७'-३"	२
३	विकर्ण ब्रेसिङ	२"	७'-११"	२
४	तेर्सो ब्रेसिङ	३"	१९'-१"	२
५	तेर्सो ब्रेसिङ	३"	१०'-११"	२

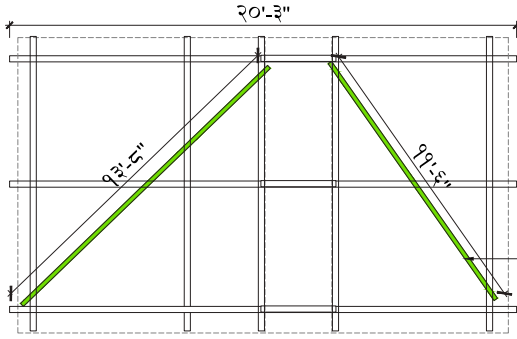

सातौं चरण : खम्बाहरुको माथिल्लो सतहमा छानाको विमलाई प्रतिस्थापन गरी डोरीले कसिलो गरी बाँध्ने । विमको नापका लागि आठौं चरणको टेबल हेर्नुहोस् ।

छानाको विम र खम्बाको जोडाई

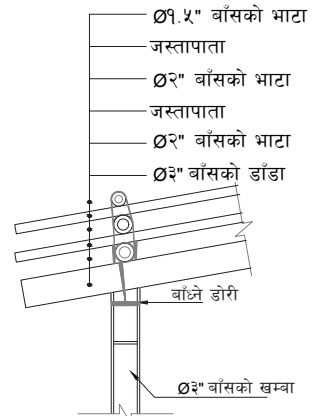
आठौं चरण : बाँसलाई छडके (विकर्ण) हुने गरी छानाको विमसंग डोरीको प्रयोगले कसिलो गरी बाँध्ने ।

क्र.सं.	किसिम	व्यास	लम्बाई	परिमाण
१	विम	३"	११'-५"	५
२	बाँसको भाटा	२"	२०'-३"	६
३	बाँसको भाटा	२"	३'	३
४	विकर्ण ब्रेसिङ	२"	१३'-८"	१
५	विकर्ण ब्रेसिङ	२"	११'-६"	१

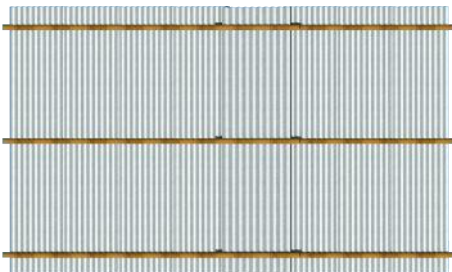
छानाको विकर्ण ब्रेसिङ

नावौं चरण : बाँसको भाटाहरुलाई विम माथि राखेर कसिलो गरी बाँध्ने । ढ वटा जस्तापाताहरुलाई भाटा माथि बिछ्याउने र तल चित्रमा देखाए जसरी एउटा जस्ता बराबरको खाली ठाँउ छोड्ने । अर्को सेट भाटाहरु जस्तापाता माथि राखेर दुई तहका भाटालाई कसिलो गरी बाँध्ने ।

छानाको विवरण

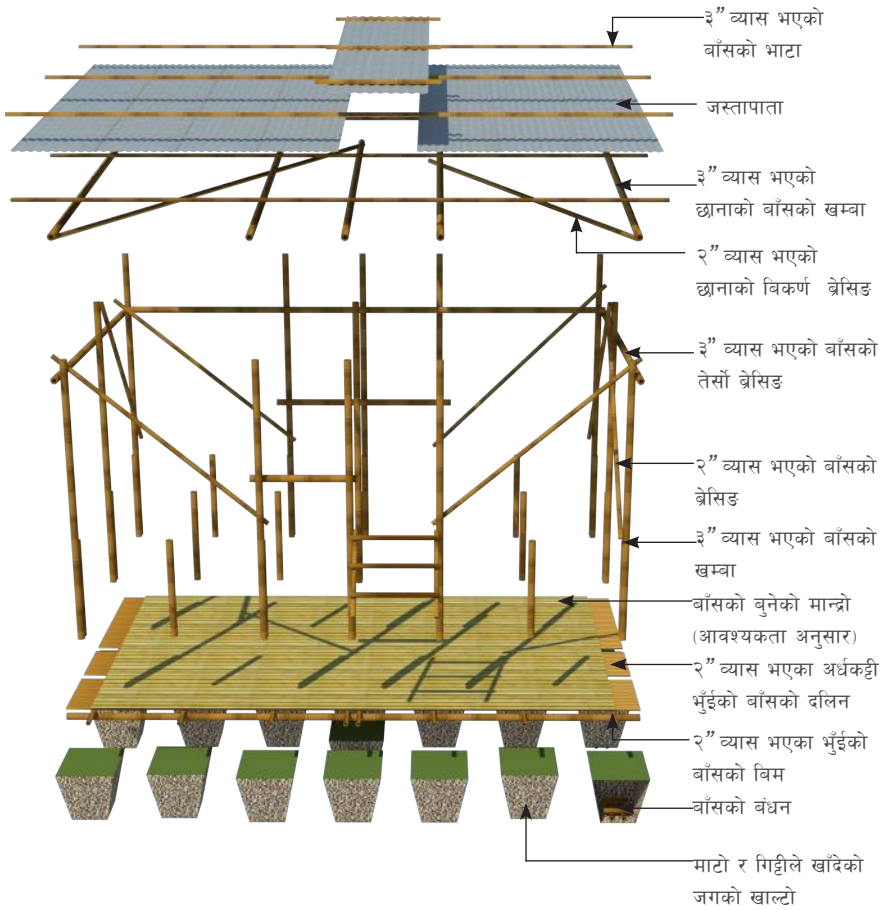
बाँकी एउटा जस्तालाई खाली ठाँउ माथि राख्ने । ३' लामो बाँसको भाटालाई जस्ता माथि राखेर त्यो भाटालाई तलको भाटा सगं बाँध्ने । यसले गर्दा छानाबाट आवासमा हावाको चाल कायम हुन्छ ।

दसौँ चरण : समापन

- १) भुँई/सतह सामाग्रीको रुपमा बाँसको मान्द्रो भुँईमा विछ्याई सतह समापन गरिन्छ, अथवा घर धनीको इच्छा अनुसार अन्य सामाग्रीहरु प्रयोग गर्न पनि सकिन्छ।
- २) भित्ता समापन सामाग्रीको रुपमा बाँसको मान्द्रो वा त्रिपाल प्रयोग गर्न सकिन्छ।

आवासको संरचना

पहिलो बिकल्प (मचान सहित) आवासका तस्बिरहरु

बुनेको बाँसको भित्ता

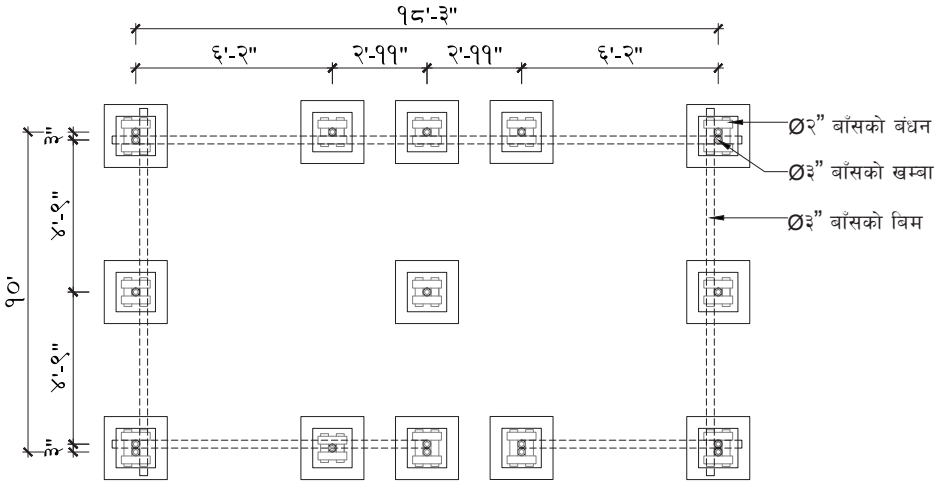

त्रिपालको भित्ता

• दास्रो विकल्प : मचान नभएको

प्रथम चरण : पृष्ठ नं. ४ हेनुहोस

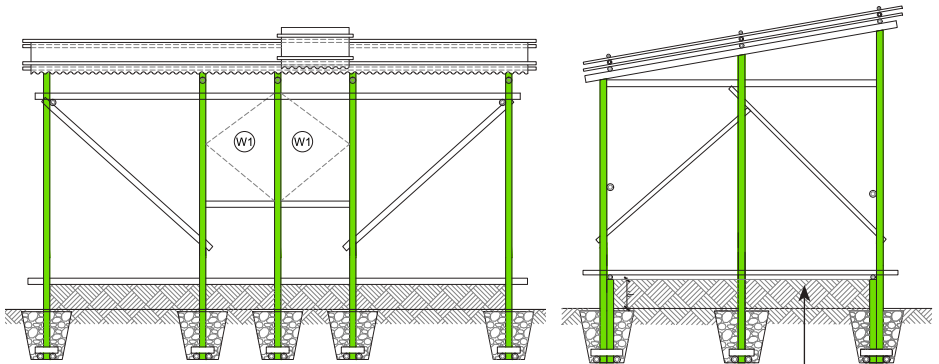
दोस्रो चरण : २' X २' का १३ वटा खाडलहरु जगको ढाँचा अनुसार जमिनमा खन्ने ।

जगको योजना

तेस्रो चरण : पृष्ठ नं. ५ हेनुहोस

चौथो चरण : जग्गाको भौगोलिक अवस्था, बनोट, वातावरण र घर धनीको इच्छा अनुसार, प्राविधिकको सल्लाह लिएर भुईलाई खम्बाले नउठाई माटो भरेर पनि उठाउन सकिन्छ ।

भुईमा दलिनको प्रयोग नगरी माटोलाई भुई सतह समापन सामाग्रीको रुपमा प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

*पाँचौं चरण देखी दसौं चरण पहिलो विकल्पको जस्तै यथावत रहनेछ ।

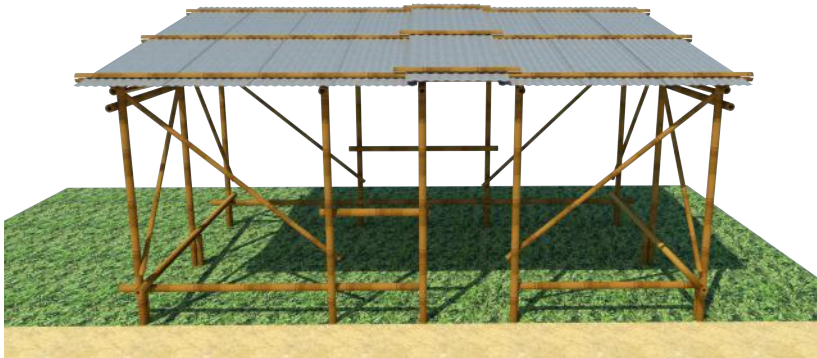
परिमाण विजक

आवास निर्माणको लागि आवश्यक जनशक्ति र सामग्रीहरूको नामावली निम्नानुसार रहेको छ :

क्र.सं	विवरण	परिमाण	ईकाइ	कैफियत
	सामग्रीहरू			
१	जस्तापाता	९	थान	२६ गज जस्तापाता, लम्बाई : १२', चौडाई : ३२"
२	बाँसको खम्बा	५५	थान	व्यास: ३", २", १.५", लम्बाई: २१', प्रकार - उपचार नगरेको
३	बाँध्ने डोरी	४	के.जी.	लम्बाई = १०'
४	प्लास्टिक सिट	१	के.जी.	०.३२ मि.मि.
५	त्रिपाल	५६६	वर्ग फिट	भित्ता निर्माण र खण्ड निर्माण
	औजारहरू			
६	घन	१	थान	
७	करौती	२	थान	
८	नाप्ने फित्ता	१	थान	
९	चिन्ह लगाउने कलम	२	थान	
१०	बेल्टा	२	थान	
११	कोदालो	२	थान	
१२	धुर्मुस	१	थान	
१३	धागो	५	रोल	
१४	खुकुरी	१	थान	
१५	चून	१	बोरा	
	जनशक्ति			
१६	दक्ष जनशक्ति	२	जना	
१७	अर्धदक्ष जनशक्ति / स्वसेवक	५	जना	

दास्रो बिकल्प (मचान नभएको) आवासका तस्बिरहरु

सानेपा चोक, ललितपुर - २

फोन.नं. : +९७७ १५५२१९८२, ५५५४९७६

इमेल : info@habitatnepal.org

वेबसाइट : www.habitatnepal.org

फेसबुक : www.facebook.com/HabitatForHumanityInternationalNepal

साभेदार संस्थाहरु

JEEVAN BIKAS SAMAJ

